

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2004 vp

Hallituksen esitys eräiden toimeentuloturva- koskevien lakien takaisinperintäsäännösten muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 2003 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eräiden toimeentuloturva koskevien lakien takaisinperintäsäännösten muuttamiseksi (HE 158/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Pasi Koskinen ja hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marjut Jokela, oikeusministeriö
- hallitussihteeri Raili Hartikka, työministeriö
- asuntoneuvos Raimo Kärkkäinen, ympäristöministeriö
- suunnittelupäällikkö Olli Valpola ja vastaava lakimies Lars Appelroth, Kansaneläkelaitos
- vanhempi vakuutustuomari Erkki Noronen, vakuutusosasto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi toimeentuloturva koskevia takaisinperintäsäännöksiä takaisinperittävän saatavan vanhentumista koskevilla säännöksillä. Ehdotuksen mukaan aiheettomasti maksettu etuus olisi perittävä takaisin kymmenen vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Sen jälkeen, kun takaisinperinnästä on annettu päätös, saatavan vanhentumisaika olisi viisi vuotta. Lisäksi ehdotetaan, että Kansaneläkelaitos, työttömyyskassa ja Koulutusrahasto voisi takaisinperintäpäätöksen tekemisen ja sitä seuranneiden toistuvien perintätoimenpiteiden jälkeen luopua kokonaan aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä, jos takaisinperintä jäisi ilmeisesti tuloksettomaksi tai perinnästä aiheutuvat kustannukset olisivat

kohtuuttomat takaisinperittävään rahamäärään nähden.

Ehdotetut muutokset koskisivat etuuksia, joista säädetään kansaneläkelaisissa, sairausvakuutuslaissa, opintotukilaissa, asumistukilaissa, työttömyysturvalaissa, aikuiskoulutustuesta annetussa laissa, sotilasavustuslaissa, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa, kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetussa laissa, kuntoutusrahalaisissa, äitiysavustuslaissa, lapsilisälaissa, maahanmuuttajien erityistuesta annetussa laissa, vuoroteltuvapalaissa, julkisesta työvoimapaikasta annetussa laissa, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetussa laissa, lapsen hoitotuesta annetussa

laissa, vammaistukilaissa, eläkkeensaajien asu-
mistukilaissa, perhe-eläkeläissa, rintamasotilas-
eläkeläissa ja ulkomaille maksettavasta rintama-
lisästä annetussa laissa.

Opintotukilakiin otettaisiin lisäksi säännös
opintolainan takaussaatavan vanhentumisesta
viidessä vuodessa siitä lukien, kun Kansaneläke-
laitos on maksanut opintolainan luottolaitoksel-
le.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voi-
maan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne
on hyväksytty ja vahvistettu, aikaisintaan kui-
tenkin 1 päivänä tammikuuta 2004. Säännöksiä
sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa ai-
heettomasti maksettuihin etuuksiin ja syntynei-
siin saataviin. Siirtymäsäännöksen mukaan ta-
kaisinperittävä saatava voisi vanhentua ehdote-
tun viiden vuoden vanhentumisajan mukaan vas-
ta kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä
syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-
kunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksen-
mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten
hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muu-
tosehdotuksin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää asianmu-
kaisena, että toimeentuloturvaa koskeviin etuus-
lakeihin lisätään takaisinperittävän saatavan
vanhentumista koskevat erityissäännökset. Li-
säksi on hyvä, että nyt ehdotetut eri etuuksien ta-
kaisinperintää ja vanhentumista koskevat sään-
nökset ovat yhdenmukaiset. Valiokunta pitää pe-
rusteltuna myös eri etuuslakeihin lisättäväksi
ehdotettua uutta säännöstä, jonka perusteella ta-
pauskohtaisesti harkiten voitaisiin luopua ai-
heettomasti maksetun etuuden takaisinperinnäs-
tä vielä takaisinperintäpäätöksen tekemisen jäl-
keen silloin, kun toistuvat perintätoimenpiteet
ovat osoittautuneet tuloksettomiksi ja on toden-
näköistä, ettei saatavaa saada perittyä, vaikka
perintätoimenpiteitä jatkettaisiin. Luopuminen
olisi mahdollista myös silloin, kun perinnän jat-
kamisesta aiheutuisi takaisinperittävään raha-
määrään nähden kohtuuttomat perintäkustan-
nukset. Kansaneläkelaitoksella takaisinperin-
nän kohteena olevien saatavien rahamäärä on
vuosi vuodelta kasvanut. Merkittävänä syynä
kasvuun on niiden saatavien määrä, joita ei pit-
kään jatkuneista yrityksistä huolimatta käytän-
nössä saada perityksi. Hallinnolliseen tarkoituk-
senmukaisuuteen liittyvät seikat puoltavat ehdo-

tettua sääntelyä, joka mahdollistaa hyödyttö-
mästä perinnästä luopumisen.

Hallituksen esityksen mukaan takaisinperin-
täsaatava vanhentuisi, jos päätöstä takaisinpe-
rinnästä ei tehtäisi kymmenen vuoden kuluessa
etuuden maksamisesta. Vuoden 2004 alusta voi-
maan tullessa velan vanhentumisesta annetussa
laissa (728/2003) säädetään yleisestä kolmen
vuoden vanhentumisajasta. Yleinen vanhentu-
misaika on olennaisesti lyhentynyt aiemmasta
kymmenestä vuodesta. Velkojen yleisen van-
hentumisajan lyhentämisellä on pyritty siihen,
että velkasuhteet selvitetään kohtuullisessa ajas-
sa ja edistetään huolellista perintätapaa. Uudis-
tuksella on pyritty suojaamaan luottamusta val-
litseviin olosuhteisiin, koska pitkään jatkuneen
olotilan rikkomisella on useita kielteisiä vaiku-
tuksia. Yllättävä maksuvelvollisuus pitkän ajan
kuluttua voi olennaisesti heikentää perinnän
kohteeksi joutuvan elinolosuhteita, koska perin-
tään ei ole ollut mahdollisuutta varautua. Valio-
kunta toteaa, että mainitut näkökohdat ovat var-
teenotettavia myös sosiaalietuuksien takaisinpe-
rinnässä. Hyvässä uskossa toimineen asianosai-
sen luottamusta etuuspäätöksen pysyvyyteen on
perusteltua suojata. Mitä pidempi aika on kulu-
nut ilman, että takaisinperintään on ryhdytty,
sitä perustellumpaa on suojata valintoja, joita
edunsaaja on taloudellisen asemansa perusteella
tehnyt. Akuuttiin tarpeeseen käytettyjen tukien
palauttaminen myöhemmässä vaiheessa johtaa
palautusvelvollisen kannalta usein vaikeisiin ta-
loudellisiin ongelmiin.

Perusteetta tai määrältään liian suurena maksetun etuuden takaisinperintään voidaan joutua monesta eri syystä, joita myös esityksen perusteluissa kuvataan. Jotta aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperiminen olisi mahdollista, on annettava uusi etuuspäätös, selvitettävä liikamaksun määrä sekä tehtävä takaisinperintäpäätös. Tarvittaessa on poistettava aikaisempi virheellinen etuuspäätös. Päätöksen poistamista on haettava vakuutusoikeudelta viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin. Vakuutusoikeuden ratkaisukäytännössä erityisen painavana syynä on pidetty asiakkaan tahallaan antamia päätökseen olennaisesti vaikuttaneita tietoja. Kun yli viisi vuotta vanhoja päätöksiä ei voi hakea poistettavaksi ilman erityistä syytä, on mainittu viiden vuoden raja vaikuttanut noudatettuun takaisinperintäkäytäntöön. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Kansaneläkelaitoksen uusista takaisinperintäpäätöksistä v. 2003 alle prosentti kohdistui viittä vuotta vanhempaan etuuserään.

Valiokunta toteaa, että jos etuuden aiheeton maksu johtuu asiakkaan vilpillisestä menettelystä eli asiakas on tahallaan erehdyttänyt viranomaista tietoja salaamalla tai valheellisia tietoja antamalla taikka laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa, hänet voidaan saattaa rikosoikeudelliseen vastuuseen ja määrätä vahingonkorvausvelvolliseksi. Rikollisen menettelyn johdosta perusteetonta etua saaneelle voidaan vaatia rangaistusta petoksesta. Petoksen tunnusmerkistön täyttävää rikosta arvioidaan kokonaisuutena siten, että rangaistus voidaan petoksen laadusta riippuen tuomita myös lievistä tai törkeästä petoksesta. Syyteoikeus petoksesta vanhenee viidessä vuodessa ja törkeästä petoksesta kymmenessä vuodessa.

Valiokunta pitääkin edellä esitetyn perusteella ehdotettua kymmenen vuoden takaisinperintäaikaa nykyoloissa tarpeettoman pitkänä. Muun muassa toteutetut lainsäädäntömuutokset, jotka mahdollistavat lisääntyneen yhteistyön ja tietojenvaihdon Kansaneläkelaitoksen, vero- ja työvoimaviranomaisten, rahalaitosten sekä kuntien kesken parantavat paitsi mahdollisuuksia eh-

käistä takaisinperintätilanteiden syntymistä myös mahdollisuuksia havaita takaisinperintätilanteet entistä aiemmin. Samalla tavoin vaikuttaa Kansaneläkelaitokselle säädetty oikeus käyttää toista etuutta varten saatuja tietoja toisen etuuden käsittelyssä. Valiokunta ehdottaa määrääjäksi, jonka kuluessa takaisinperinnästä on päätettävä, viittä vuotta. Takaisinperintäajan lyhentämisen tavoitteena valiokunta pitää ensisijaisesti sitä, että etuudensaajan velvollisuus etuuden palauttamiseen selvitetään kohtuullisessa ajassa.

Valiokunta kiinnittää vielä huomiota siihen, että useissa tilanteissa, joissa liikamaksu on johtunut etuuden saajan menettelystä, asianosainen ei välttämättä ole tiennyt tai ymmärtänyt menettelleensä virheellisesti. Tästä syystä säännöksiin perustuva mahdollisuus luopua takaisinperinnästä kohtuusnäkökohdilla osaksi tai kokonaan on keskeinen harkittaessa pitkän ajan jälkeen takaisinperintään ryhtymistä. Vaikka kohtuullistaminen on aina tapauskohtaista harkintaa, valiokunta toteaa kuitenkin, että kohtuullistamiskäytäntöjä tulisi mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistaa, jotta etuudensaajien tasavertainen kohtelu turvattaisiin.

Yksityiskohtaiset perustelut

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa 1.—13. lakiehdotusten takaisinperinnän vanhentumista koskevia lainkohtia muutettavaksi siten, että määräaika, jonka kuluessa takaisinperintäpäätös aiheettomasti maksetun etuuden osalta olisi annettava, olisi viisi vuotta etuuden maksupäivästä lukien. Lisäksi valiokunta ehdottaa säännösten sanamuotoa muutettavaksi siten, että sanamuodosta käy selkeämmin ilmi säännösten perusteluissa mainittu tarkoitus, että takaisinperintäpäätös on tehtävä mainitun määräajan kuluessa.

Valiokunta ehdottaa 1.—13. lakiehdotusten voimaantulosäännösten tarkistamista sen johdosta, että uusi laki velan vanhentumisesta tuli voimaan 1.1.2004, jolloin vuodelta 1868 voimassa ollut vanhentumisasetus kumoutui. Voimaantulosäännöksissä tulee näin ollen viitata vuoden 2003 lopussa voimassa olleisiin vanhen-

tumissäännöksiin eikä lain voimaantulohetken tilanteeseen.

14. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksestä ehdotetaan 2 momentti tarpeettomana poistettavaksi.

17.—22. lakiehdotusten viittaussäännöksiä ehdotetaan muutettavaksi sen johdosta, että kansaneläkelain 67 § on kumottu lailla 737/2001 sekä 81 ja 84 § lailla 1313/2003.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että 15. ja 16. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että 1.—14. ja 17.—22. lakiehdotukset hyväksytään muutettuina seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset:

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 88 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 328/1997, ja
lisätään lakiin uusi 88 b § seuraavasti:

88 a §
 (Kuten HE)

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

88 b §

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kulussa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemi-

Voimaantulosäännös
 (1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuun etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

2.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 57 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 329/1997, ja
lisätään lakiin uusi 57 a § seuraavasti:

57 §
(Kuten HE)

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

57 a §

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemi-

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

3.

Laki**opintotukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 27 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 341/1997 ja
lisätään lakiin uusi 27 a ja 38 a § seuraavasti:

27 §
(Kuten HE)

27 a §

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu vii-

den vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

38 a §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

4.

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 19 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 755/1993, ja
lisätään lakiin uusi 19 a § seuraavasti:

19 §
(Kuten HE)

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

19 a §

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemis-

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

5.

Laki**työttömyysturvalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 10 §:n 2 momentti ja
lisätään lain 11 lukuun uusi 15 a § seuraavasti:

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset10 §
(Kuten HE)

15 a §

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös edellä 10, 11 ja 12 §:ssä tarkoitetun liikaa maksetun etuuden, tuen tai avustuksen sekä 11 §:n perusteella määräytyvän koron takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa sen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava ja sille 11 §:n perusteella määräytyvä viivästyskorko vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saata-

van ja viivästyskoron vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa liikaa maksettuun etuuteen, tukeen ja avustukseen sekä syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

6.

Laki**aikuiskoulutustuesta annetun lain 15 ja 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aikuiskoulutustuesta 28 päivänä joulukuuta 2000 annetun lain (1276/2000) 21 §:n 2 momentti ja
lisätään 15 §:ään uusi 3 momentti ja 21 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

15 §

Etuuden saajan oma rahoitusosuus eräissä tapauksissa

Päätös tämän pykälän 1 momentin mukaisen rahoitusosuuden perinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa siitä, kun henkilöllä on oikeus lain perusteella vanhuuseläkkeeseen. Päätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Päätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

21 §

Takaisinperintä

 (2 mom. kuten HE)

Päätös liikaa maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

 Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa liikaa maksettuun etuuteen, perittävään rahoitusosuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

7.

Laki

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 18 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 339/1997, ja
lisätään lakiin uusi 18 a § seuraavasti:

18 §
 (Kuten HE)

18 a §

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu vii-

den vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuun etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

8.

Laki

lasten kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 21 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 337/1997, ja
lisätään lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

21 §
 (Kuten HE)

21 a §

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemi-

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Voimaantulosäännös
 (1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuun etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

9.

Laki**kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 8 e §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 333/1997, ja
lisätään lakiin uusi 8 f § seuraavasti:

8 e §
 (Kuten HE)

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

8 f §

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

*Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kulues-
 sa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperin-
 täpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu vii-
 den vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jol-
 lei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Ta-
 kaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan
 vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhen-
 tumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä
 säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemi-*

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaan-
 tuloa aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syn-
 tyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhen-
 tumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös
 ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysy-
 myksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tä-
 män lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden ku-
 luttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi
 myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa ol-
 leiden säännösten mukaan tätä ennen.

10.

Laki**kuntoutusrahalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 30 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 334/1997, ja
lisätään 30 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 334/1997, *uusi* 5 momentti seuraavasti:

30 §

Takaisinperintä

(2 mom. kuten HE)

*Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takai-
 sinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kulues-
 sa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinpe-
 rintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu
 viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta,*

jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. (Uusi 5 momentti)

30 a §
(Poist.)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheuttomasti maksettuun etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

11.

Laki

äitiysavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1993 annetun äitiysavustuslain (477/1993) 10 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 783/2002, ja
lisätään lakiin uusi 10 a § seuraavasti:

10 §
(Kuten HE)

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

10 a §

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheuttomasti maksettuun etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös aiheuttomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluessa päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemi-

12.

Laki**lapsilisälain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 335/1997, ja
lisätään lakiin uusi 14 a § seuraavasti:

14 §
 (Kuten HE)

sesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

14 a §

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kulussa etuuden maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemi-

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

13.

Laki**maahanmuuttajien erityistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maahanmuuttajien erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 32 §:n 2 momentti ja
lisätään lakiin uusi 32 a § seuraavasti:

32 §
 (Kuten HE)

32 a §

Takaisinperintäsaatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kulues-

sa *etuuden* maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen lain voimaantuloa kulunut aika. Kysymyksessä oleva saatava vanhentuu kuitenkin tämän lain nojalla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta, jollei se vanhentuisi myös *31 päivänä joulukuuta 2003* voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

14.

Laki

vuorotteluvapaalain 19 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 joulukuuta 2002 annetun vuorotteluvapaalain (1305/2002) 19 §:n 2 momentti ja 21 §:n 1 momentti seuraavasti:

19 §
 (Kuten HE)

21 §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (1 mom. kuten HE)
 (2 mom. *poist.*)

17.

Laki

lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/1969) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa *1314/2003*, seuraavasti:

9 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvien osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—39, 39 b ja 40 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f ja 46 j (*poist.*) §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80, 82, 85, 86, 88,

88 a ja 88 b §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

18.

Laki

vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 8 §, sellaisena kuin se on laissa 1315/2003, seuraavasti:

8 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvien osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 i ja 46 j (*poist.*) §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80, 82, 85, 86, 88, 88 a ja 88 b §:ssä sekä kansanelä-

keindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään, viimeksi mainittua lakia ei kuitenkaan tämän lain 2 §:n 3 momentissa mainitun rahamäärän osalta.

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

19.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 1316/2003, seuraavasti:

14 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvien osin, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momen-

tissa, 46 ja 46 b §:ssä, 46 c §:n 2—4 momentissa, 46 d, 46 f, 46 i, 46 j, (*poist.*) 74 b ja 74 c §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80, 82, 85, 86, 88 a ja 88 b §:ssä säädetään.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

20.

Laki

perhe-eläkelain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1317/2003, seuraavasti:

37 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain (347/1956) 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 46 ja 46 b §:ssä, 46 c §:n 2—4 momentissa, 46 d—46 f, 46 i, 46 j, (*poist.*) 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79, 80, 82, 85, 86, 88, 88 a ja 88 b §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole

ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

21.

Laki

rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1318/2003, seuraavasti:

17 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 46 b, 46 c, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79, 80, 82, 85, 86, 88, 88 a ja 88 b §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) sää-

detään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

22.

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/1988) 10 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1319/2003, seuraavasti:

10 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvien osin, mitä kansaneläkelain 35 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 37, 40, 46 b, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 79, 82, 85, 86, 88, 88 a ja

88 b §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Voimaantulosäännös (Kuten HE)

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Valto Koski /sd
 vpj. Eero Akaan-Penttilä /kok
 jäs. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
 Anneli Kiljunen /sd
 Marjaana Koskinen /sd
 Pehr Löf /r
 Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
 Aila Paloniemi /kesk
 Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /kesk
Paula Risikko /kok
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Tapani Tölli /kesk
Raija Vahasalo /kok
Erkki Virtanen /vas
Tuula Väättäin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.